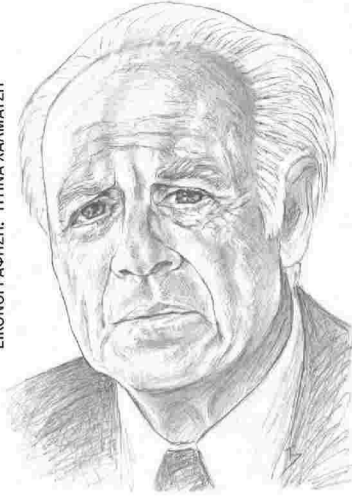

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Μιχάλης Μείμαρς, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Οι σταθμοί του

1976

Ολοκληρώνει το πρώτο του διδακτορικό μετά ατελείωτα πηγαίνελα στους διαδρόμους του Πανεπιστημίου Pierre et Marie Curie-Paris 6.

1980

Η γκριζα οθόνη του Minitel με τα γιγαντιαία ριξέλ του ανοίγει τον δρόμο από τα Μαθηματικά στην Επικοινωνία.

1985

Η συνεισφορά του στην εξέλιξη της μεθοδολογίας της Ανάλυσης Δεδομένων αποτελεί τη δεύτερη διδακτορική διατριβή του.

1993

Ιδρύει το εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, στην Εκπαίδευση και στα ΜΜΕ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

2008

Παρουσιάζει το πρώτο λογοτεχνικό του έργο με τίτλο «δύο εποχές σε μία τρίτη», εκδόσεις Νεφέλη.

2010-2019

Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Maison des Sciences de l'Homme Paris-Nord.

2012

Του απονέμεται ο τίτλος του Ιππότη του Τάγματος του Ακαδημαϊκού Φοίνικα από τη Γαλλική Δημοκρατία.

2014 -

Μέλος του ενδεκαμελούς Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου για τις Τεχνολογίες της Εκπαίδευσης - ΙΙΤΕ της Unesco με έδρα τη Μόσχα.

Είμαστε αμφίβια μεταξύ δύο κόσμων

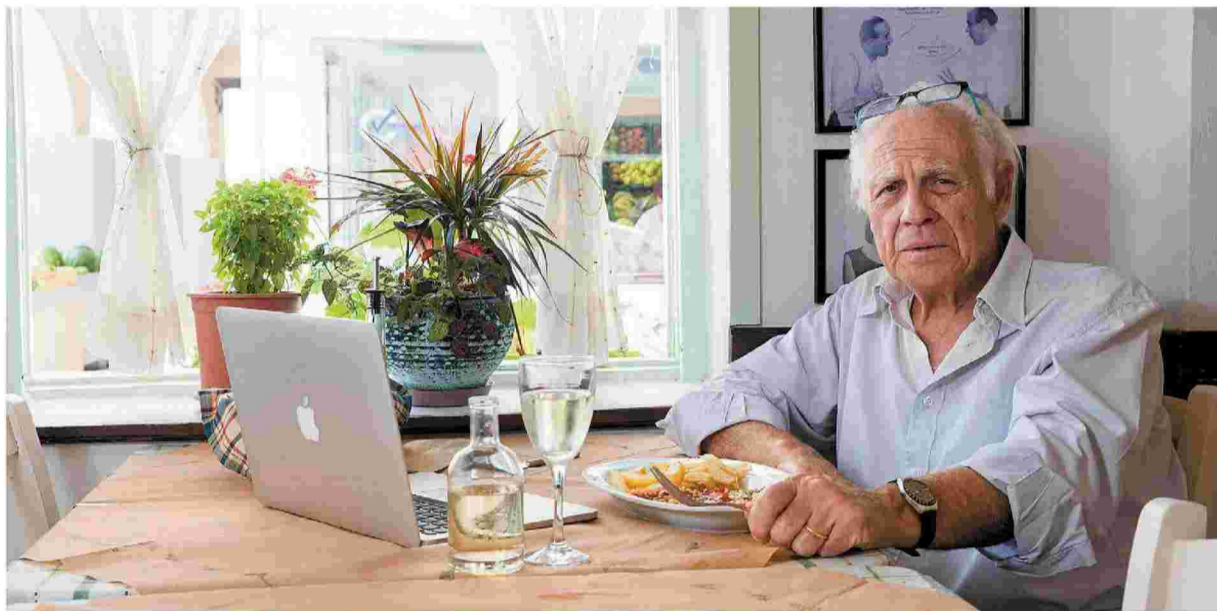
Στην καθημερινότητά μας, ένα ποσοστό το ζούμε στον αναλογικό-πραγματικό και ένα στον ψηφιακό-δυναμικό

Της ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Δεδομένης της ταχύτητας και της πυκνότητας με την οποία εξελίσσονται οι σύγχρονες τεχνολογίες, τα νέα μέσα και η κοινωνική δικτύωση, το 1993 φαντάζει πολύ μακρινό, σαν προϊστορία. Ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Μιχάλης Μείμαρς υπήρξε από τους πρωτοπόρους στη μελέτη και εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στον χώρο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Το Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών που εγκαίνιασε το 1993 στο τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, αποτέλεσε πρωτοπορία για την εποχή του και επέδρασε στη μετάβαση των media στο σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον, που σήμερα φαντάζει ως φυσική εξέλιξη. Οι νέες τεχνολογίες, διαρκώς εξελισσόμενες, καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο μέρος της ζωής μας. Με αφορμή τον εμφοτικό τρόπο που αυτό έγινε σαφές τις ημέρες της καραντίνας, όταν μεταπηδήσαμε στον ψηφιακό κόσμο για πολλές καθημερινές δραστηριότητες, συζητάμε με τον κ. Μείμαρς για τον ρόλο της σύγχρονης τεχνολογίας στη ζωή μας, για τις δυνατότητες, τις προοπτικές αλλά και τις προκλήσεις που διαμορφώνονται:

– Συνηθίζετε να αναφέρεστε στον σημερινό άνθρωπο ως αμφίβιο...

– Πράγματι, λέω πως σήμερα ζούμε σαν αμφίβια μεταξύ δύο κόσμων, του αναλογικού-πραγματικού και του ψηφιακού-δυναμικού. Στην καθημερινότητά μας δηλαδή, ένα ποσοστό το ζούμε στον πρώτο και ένα στον δεύτερο κόσμο, ποσοστό μεγαλύτερο ή μικρότερο, ανάλογα του αν είμαστε «ψηφιακά μετανάστες» όπως οι περισσότεροι άνω των σαράντα ετών ή «ψηφιακά αυτόχθονες», όπως τα παιδιά και ακόμη περισσότερο τα εγγόνια μας, αντίστοιχα. Και στους δύο αυτούς κόσμους ο θόνην, είτε της τηλεόρασης είτε του κινητού τηλεφώνου, είτε του υπολογιστή, λειτουργεί ως καθρέπτης μας. Η οθόνη είναι το μέσο και το μήνυμα της τάξης πραγμάτων του σύγχρονου κόσμου. Είναι αυτή που μας κατευθύνει στο πώς να κοιτάξουμε το «πρόσωπο του κόσμου». Το ζητούμενο είναι, αυτή η ματιά να στρέφεται σε μονοπάτια γνώσης και αναστοχασμού και όχι παραπλάνησης και εφησυχασμού. Η οθόνη θεωρούμε, σε αντιστοιχία

«Διδάσκω σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, θέματα εφαρμογών των νέων τεχνολογιών στην επικοινωνία, στην εκπαίδευση και στα ΜΜΕ. Συνεχίζω την ερευνητική και εκπαιδευτική μου δραστηριότητα σχετικά με την ψηφιακή αφήγηση που αναφέραμε και μετέτω σε δράσεις της UNESCO ανά την υφήλιο», λέει ο Μιχάλης Μείμαρς.

της ρήσης του Ντ. Γουίνικοντ για μια «good enough mother» (αρκετά καλή μητέρα) οφείλει να καταστεί μια «αρκετά καλή οθόνη».

– Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στις μέρες του εγκλεισμού. Είναι κάτι που ήρθε για να μείνει;

– Σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση γνωρίζουμε στην UNESCO ότι 1,725 δισ. μαθητευόμενοι επηρεάστηκαν από την κρίση της COVID-19, δηλαδή το 98,6% του πληθυσμού των εκπαιδευόμενων σε 193 χώρες. Αυτό οδήγησε μοιραία σε προσπάθειες αναπλήρωσης μέρους των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων από πρωτοβουλίες ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Είναι όμως επιτακτικά απαραίτητο η πολιτική που ακολουθείται να συνεκτιμήσει την πολυπλοκότητα της ανάπτυξης μιας κουλτούρας ενσωμάτωσης ψηφιακών τεχνολογιών διδασκαλίας και μάθησης και να μην επικρατεί μια απλοποιητική οπτική. Οι εκπαιδευτικοί, που εντέλει πραγματοποιούν και αυτή τη διαδικασία, απαιτείται να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια ώστε να ανταποκριθούν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες πρακτικές του νέου επικοινωνιακού ψηφιακού οικοσυστήματος. As μην ξεχνάμε πως η

Η οθόνη, είτε της τηλεόρασης είτε του κινητού τηλεφώνου, είτε του υπολογιστή, λειτουργεί ως καθρέπτης μας.

Ο εγκλεισμός, η κοινωνική αποστασιοποίηση και η εξ αποστάσεως διαχείριση πολλών δραστηριοτήτων μας συνιστούν μια μοναδική ευκαιρία για έρευνα και εξαγωγή ενδιαφερόντων συμπερασμάτων.

στάση τους απέναντι και σε αυτό το εγχείρημα, αντανάκλαται στους μαθητές και στη μελλοντική σχέση τους με τους δύο κόσμους που αναφέραμε στην αρχή, αναλογικό και ψηφιακό.

– Η πανδημία και ο συνακόλουθος μαζικός εγκλεισμός λειτουργήσαν σαν κρίση για το εκπαιδευτικό - ακαδημαϊκό σύστημα ή αποτέλεσαν μια έξω από τα συννησιμένα ευκαιρία;

– Κοιτάζτε, τα θέματα που αφορούν την επικαιρότητα, δηλαδή αφενός ο εγκλεισμός, η κοινωνική αποστασιοποίηση και η «πανδημία των αβεβαιοτήτων» και αφετέρου η εξ αποστάσεως, για πρώτη φορά τόσο μαζική, διαχείριση πολλών δραστηριοτήτων μας (εκπαίδευση, εργασία, επικοινωνία), συνιστούν μια μοναδική ευκαιρία, ιδιαίτερα με τα μέσα που διαθέτουμε σήμερα, για έρευνα, μελέτη και εξαγωγή ενδιαφερόντων συμπερασμάτων. Εμείς δουλέψαμε και στους δύο αυτούς τομείς με εργαλεία κυρίως ποιοτικά και πιο συγκεκριμένα δίνοντας τη δυνατότητα σε φοιτητές και φοιτήτριες στην Ελλάδα και στη Γαλλία, μέσω κοινών μεταπτυχιακών προγραμμάτων, αλλά και στο ευρύ εν Ελλάδι κοινό, να εκφραστούν με τη δημιουργία ψηφιακών αφηγήσεων

για τα θέματα αυτά. Πρόκειται για μια διαδικασία κατά την οποία οι συμμετέχοντες, εργαζόμενοι με τη δυναμική της ομάδας, μαθαίνοντας τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, δημιουργούν σε μια σειρά βημάτων, ο καθένας το σενάριο, την εικονογραφημένη εκδοχή του (storyboard) και εντέλει το βίντεο περιορισμένης διάρκειας της προσωπικής του βιοματικής αφήγησης για τα θέματα αυτά.

Η ψηφιακή αφήγηση αποτελεί τη σύγχρονη επέκταση της αρχαίας τέχνης της αφήγησης, η οποία σήμερα συνυφίνεται με ψηφιοποιημένες/ψηφιακές εικόνες και βίντεο, καθώς και με ήχο/μουσική, εφέ και κείμενο. Η παιδαγωγική προσέγγιση που ακολουθούμε, εργαζόμενοι εκπαιδευτικά και ερευνητικά στον τομέα αυτό τα τελευταία 12 χρόνια, διαθέτοντας πλέον μια συλλογή περίπου 800 ψηφιακών αφηγήσεων από δημιουργούς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σε σύμπλευση με το StoryCenter του Berkeley, έχει μια ολιστική κατεύθυνση και «καταπνέεται» με το όραμα της ανάπτυξης μιας ψυχικής και νοητικής καλλιέργειας, εξασφαλίζοντας στα άτομα και τις κοινότητες τη δυνατότητα ευελιξίας και δημιουργικότητας, καθώς και την ικανότητα να είναι και να μαθαίνουν».

Η επικοινωνία

Η **συνέντευξη** έγινε διαδικτυακά, με τον κ. Μείμαρς στο μαγέρικο «Το Καντούν» στη χώρα της Ζακύνθου. Το γεύμα περιελάμβανε αυγά «σάρτσα», μελιτζάνες σκορδοσούμι και ένα καρπούσο λευκό κρασί Γουστουλιδί, με τιμή 17 ευρώ.

Η διαδρομή

– Πώς από τα μαθηματικά βρεθήκατε στο τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, του οποίου υπήρξατε και πρόεδρος;

– Στη συνέχεια των σπουδών μου στο Παρίσι έμαθα, με μέντορα τον καθηγητή Ζαν-Πολ Μπενζέκρη, να αφογκράζομαι τις ιστορίες που μας ψιθυρίζουν τα δεδομένα για τη διάφορα φαινόμενα. Η ενασχόλησή μου με την ανάλυση δεδομένων με ηλεκτρονικό υπολογιστή με έφερε κοντά στους ανθρώπους της εφημερίδας Liberation που επιχειρούσαν τις πρώτες ψηφιακές εφαρμογές στον Τύπο. Ήταν η εποχή του minitel, ενός γαλλικού πρώιμου Ιντερνετ και η γοητεία της «από υπολογιστή διαμεσοαβημένης επικοινωνίας» με κέρδιες. Εκανα δεύτερο διδακτορικό στρέφοντας τα μαθηματικά και τη στατιστική στη μελέτη του επικοινωνιακού φαινομένου και εργάστηκα στο αντίστοιχο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών από το 1991, ιδρύοντας το Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών.

Ένα καλυμμαύχι ανταλλαγής... με κάσκα εικονικής πραγματικότητας

– Βρεθήκατε στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε μια σειρά από δραστηριότητες στη χώρα μας. Τι κρατάτε από αυτή την πορεία;

– Οπωσδήποτε υπάρχουν στιγμές που έχουν μείνει ανεξίτηλες, όπως το διεθνές συνέδριο με τίτλο «Από τα γραφικά με υπολογιστή στην εικονική πραγματικότητα» που διοργανώσαμε το 1992 στην Αθήνα, με τον Αρχιμανδρίτη Καρπάθου Καλλίνικο να ανταλλάσσει το καλυμμαύχι του με κάσκα εμβύ-

θιους εικονικής πραγματικότητας. Από το 1984 μέχρι και το 1987, στη Διεύθυνση Νέων Τεχνολογιών του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων, μοιρασθήκαμε τον ενθουσιασμό νέων και παλαιαχων δημοσιογράφων στη πρώτη τους επαφή με τις εφαρμογές ηλεκτρονικών συντακτικών συστημάτων, που εισαγάγαμε στα ελληνικά ΜΜΕ. Νομίζω επίσης ότι ήταν πλήρης νοήματος τόσο για το Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ όσο και για το Πανεπιστήμιο Αθηνών η αναγόρευση, το

1999, του συνιδρυτή του MediaLab του MIT Νικόλας Νεγρεπόντε, του Νιλ Πόστμαν, προέδρου του Τμήματος Επικοινωνίας του New York University (NYU) το 2001, μιλώντας μας για τη «Διασκέδαση μέχρι θανάτου» στην εποχή της οθόνης, καθώς και του δικού μας μεγάλου σκηνοθέτη Μιχάλη Κακογιάννη που το 2002, ως επιτιμών διδασκώρων. Θυμάμαι τις δύο ημέρες που πέρασα στο σπίτι του Μ. Κακογιάννη, τρώγοντας μαζί με την αδελφή του, έχοντας επιλέξει αυτόν τον τρόπο

για να αντλήσω αυθεντικά στοιχεία ζωής για την προσφώνησή του στη τελετή.

– Εκτός του άμεσου εργασιακού περιβάλλοντος;

– Πολύ ιδιαίτερες στιγμές ήταν αυτές που ζήσαμε με τα μέλη του πρώτου ΚΑΠΗ Νικαίας και με τα παιδιά της τελευταίας τάξης δημοτικού και πρώτων τάξεων γυμνασίου στο πλαίσιο δράσεων διαγενεακής μάθησης και επικοινωνίας, με την κυρία Αμαλία που εργάστηκε,

έζησε και μεγάλωσε πέντε παιδιά στη Γερμανία να μας λέει εμπιστευτικά πως θα ζητήσει από τον γιο της να της πάρει «κομπούτερ» ως δώρο Χριστουγέννων. Ή όταν παρακολουθήσαμε τις διηγήσεις του διεθνούς φήμης ανθρωπολόγου Μορίς Γκοντελιέ, προέδρου του επιστημονικού συμβουλίου του Maison des Sciences de l'Homme Paris-Nord, να ακροβατούν μεταξύ φυλών ανθρωποφάγων της Νέας Γουινέας και πριωνού καφέ με τον Μισέλ Φουκό ή και επικών δια-

λόγων με τον Κλοντ Λεβί-Στρος.

– Και τώρα, πού στρέφονται οι δραστηριότητές σας;

– Διδάσκω σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, θέματα εφαρμογών των νέων τεχνολογιών στην επικοινωνία, στην Εκπαίδευση και στα ΜΜΕ. Συνεχίζω την ερευνητική και εκπαιδευτική μου δραστηριότητα σχετικά με την ψηφιακή αφήγηση που αναφέραμε και μετέτω σε δράσεις της UNESCO ανά την υφήλιο.

✓ Η «Κ» θέλει τη συνεργασία σας για να ανακαλύψει και άλλους ενδιαφέροντες ανθρώπους ώστε να φιλοξενηθούν σε αυτή τη σελίδα. Στείλτε τις ιδέες σας στο email gevma@kathimerini.gr

